

Měsíčník EU aktualit

číslo 22,
červenec 2005

strana 2	Priority britského předsednictví orgánům Evropské unie
strana 3	Členské státy se nedohodly na rozpočtu EU na roky 2007-2013
strana 5	Evropská komise navrhla radikální reformu trhu cukrem
strana 6	Vyjednávání o vstupu Turecka do Unie bude přísné
strana 10	Téma měsíce:
Evropské výzvy pro národní strategii II.

EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.
Poláčkova 1976/2
140 00 Praha 4
tel.: +420 261 073 308
fax: +420 261 073 004
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník
manažer EU Office
+420 261 073 019
pzahradnik@csas.cz

Jan Jedlička
+420 261 073 484
jjedlicka@csas.cz

Alena Smolíková
+420 261 073 308
asmolikova@csas.cz

pod záštitou p. Pavla Kysilky
člena představenstva České spořitelny

Vážení čtenáři,

v průběhu letošního června se Evropská unie dostala na křižovatku. Poslední summit Evropské rady 16. a 17. června při příležitosti ukončení lucemburského předsednictví nevedl k dohodě o rozpočtu na léta 2007 – 2013. Tato křižovatka je vhodnou příležitostí k naplnění období – jak oficiálně pojmenováno – reflexe. Reflexe toho, kam Evropská unie dosud dospěla a zejména kam by se měla v příštím období vyvíjet.

Připomeňme si, že toto období reflexe vlastně odstartovala rozbuška v podobě dvojího neschválení Ústavy pro Evropu ve Francii a Nizozemsku, která potvrdila, že s hladkostí vývoje EU není všechno zcela v pořádku. Přestože je téměř jisté, že francouzské a nizozemské odmítnutí bylo jen částečně způsobené vadami dokumentu samého, ale bylo především vyvoláno nespokojeností vůči jejich vlastní politické scéně či nesouhlasem s procesem rozšíření EU, postaralo se o spuštění horlivé debaty, jež pokračovala právě na posledním summitu Evropské rady v diskusi o budoucí podobě rozpočtu EU.

Již minulý měsíc jsme v Úvodníku na tomto místě varovali, že proces ratifikace Ústavy může paralyzovat i schopnost dohodnout se na rozpočtu. A to se také stalo. Debata o rozpočtu na období 2007 – 2013 v sobě obsahovala několik rovin diskusí a rozdílných přístupů. První rovina se týkala celkového objemu prostředků, které by měly být prostřednictvím rozpočtu EU přerozdělovány. Bohaté země z jejich pohledu logicky požadovaly, aby tento objem byl co možná nejnížší. Ty země, u nichž byl předpoklad, že by na výdajích rozpočtu čerpaly nejvíce, na straně druhé požadovaly, aby toto procento bylo vyšší. Druhá úroveň sporu se týkala sumy, kterou každá země může v podobě Strukturálních fondů v průběhu jednoho roku přijmout. V konečném důsledku však v rámci summitu boj „chudí“ versus „bohatí“ pominul a „chudí“ byli ochotni ke značným ústupkům. Při vědomí, že i přes ústupky by jejich pozice při čerpání z evropských fondů byla podstatně lepší, než je tomu nyní. A současně, že čím dříve se toto jednání uzavře, tím více času budou mít na přípravu nových kvalitních Operačních programů, jejichž prostřednictvím budou moci reálně zvýšit svoji absorpční schopnost čerpat evropské fondy.

Ale stále více se vlastní soupeření přesouvalo do skupiny bohatých, což bylo možné zjednodušeně symbolizovat soubojem Francie versus Británie. Francie by ráda uhájila tradiční směřování evropských fondů. Britský postoj preferoval, aby se výrazně snížil podíl výdajů na zemědělské účely a v souladu s Novou Lisabonskou agendou se v dotační politice EU bral daleko silnější ohled na ty faktory, jimiž může EU jako celek konkurovat ostatním „soupeřům“ v rámci globální soutěže – na vyšší podíl výdajů na vědu, výzkum, vzdělání, zlepšení podnikatelského prostředí; to vše ruku v ruce s další deregulací jednotného vnitřního trhu.

Nynější období reflexe by mělo přinést právě odpověď na vzniklé otazníky. Lze říci, že evropská integrace v průběhu své padesátileté historie prošla různými zádrhly. Čím více má uskupení členů, tím jsou tyto zádrhly komplikovanější. Nicméně označení krize, fiasko či nejhorší období v historii bychom si zřejmě měli ponechat pro situaci, která bude razanci těchto výrazů skutečně odpovídat.

Léto je poměrně příznivým obdobím pro to, aby alespoň některé z těchto odpovědí přineslo. Jeho příjemné prožití nad evropskými tématy ve společnosti našeho Měsíčníku EU aktualit Vám přeje

Petr Zahradník

Zasedání Evropské rady příliš optimismu nepřineslo. Ani po náročném a dlouhém vyjednávání lídři členských států nenalezli dohodu o budoucí podobě finančního rámce EU na roky 2007-2013. Kamenem úrazu se stal požadavek na zrušení tzv. britské slevy, které byl britský premiér Tony Blair ochoten vzdát se jen po snížení významu společné zemědělské politiky. Právě Velká Británie je v druhém letošním pololetí předsednickou zemí EU a mezi její priority patří i reforma společného unijního rozpočtu.

POLITIKA

Priority britského předsednictví orgánům EU

V druhém letošním pololetí se předsednického žezla na orgány EU ujímá Velká Británie. Její premiér Tony Blair koncem června v projevu před Evropským parlamentem nastínil priority britského předsednictví, které se zaměří na **tržně orientované ekonomické reformy**, debatu o **budoucnosti Evropy a restrukturalizaci společného rozpočtu**.

Blair zároveň odmítl obvinění některých evropských politiků, zejména lucemburského premiéra Jean-Clauda Junckera, že mu jde o přetvoření EU pouze v zónu volného obchodu, a sám sebe prohlásil za vášnivého pro-Evropana. Hlavní body Blairova projevu:

Evropský rozpočet – Velká Británie je ochotna vzdát se slevy ze svého odvodu do společné evropské kasy, kterou v roce 1984 vyjednala Margaret Thatcher, pouze pokud dojde ke snížení výdajů na společnou zemědělskou politiku. Ke změně by mohlo dojít již v druhé polovině rozpočtového období 2007 až 2013. Naopak výdaje na vědu, výzkum a vzdělávání by měly být zvýšeny.

Ratifikace Ústavy pro Evropu – odmítnutí ve Francii a Nizozemí nebylo podle Tonyho Blaira kvůli jejímu znění, ale kvůli hlubší nespokojenosti občanů s Evropskou unií. Pro většinu členských zemí by bylo obtížné nyní v referendu zajistit většinu hlasů pro ANO. Politici by měli proto více naslouchat občanům a řešit jejich potřeby.

Ekonomické reformy – britské předsednictví by rádo zlepšilo regulaci evropské ekonomiky, která nebude pro podnikání a tvorbu pracovních míst břemenem, a dotáhlo do konce směrnici o službách, která by otevřela tento největší hospodářský sektor přeshraniční konkurenci. Ekonomický růst však nesmí být na úkor budoucích generací, Velká Británie podporuje koncept trvale udržitelného rozvoje. V následujícím pololetí by také mělo dojít k ráznému pokroku při přijímání legislativy upravující registraci chemikálií REACH a zbytků legislativy v rámci Akčního plánu finančních služeb.

Sociální Evropa – Blair je zastáncem silné sociální dimenze, evropský projekt pouze ve smyslu ekonomického trhu by neakceptoval. Cílem sociálního modelu by ale mělo být zvýšení schopnosti mezinárodně konkurovat, vyrovnat se s procesem globalizace, umožnit lidem chopit se příležitostí a zažehnat obavy. Reforma má umožnit, aby sociální model skutečně fungoval.

Vnější vztahy – USA jsou jedinou světovou supervelmocí. Ale Čína a Indie budou za pár desítek let největšími světovými ekonomikami, každá s trojnásobkem počtu obyvatel než bude mít celá EU. Idea sjednocené Evropy je tudíž důležitá, aby jednotlivé členské země měly dostatečně silné pozice k udržení svého významu ve světě. Proto je také potřeba reformovat všechny evropské instituce. Z tohoto pohledu je žádoucí i další rozšiřování Evropské unie.

Ostatní priority – potírání globální chudoby a pomoc africkým státům, zahájení prací na strategii boje proti globálnímu oteplování po roce 2012, pokrok v rámci katarského kola jednání WTO, prosazování míru, stability a reformy na Středním východě, uskutečnění liberální reformy trhu cukrem v EU, budování partnerství s Ruskem a Ukrajinou a boj proti světovému terorismu.

<http://www.eu2005.gov.uk>

Ratifikace Ústavy se protáhne

Lídři členských států se na bruselském summitu dohodli na **prodloužení lhůty pro ratifikaci Evropské ústavy** z původně určeného listopadu 2006 **na neurčito**. Ratifikace se tedy v principu nezastaví, ale je potřeba trochu času na reflexi a na diskusi s občany po odmítavém stanovisku voličů Francie a Nizozemí v nedávno proběhlých referendech. Výsledky diskuse s občany má vyhodnotit pravidelný summit EU příští rok v červnu, který rozhodne o dalším postupu. Evropská rada také konstatovala, že **znovuotevření vyjednávání o Ústavní smlouvě nepřipadá v úvahu**.

V návaznosti na rozhodnutí Evropské rady své připravované referendum o Smlouvě o Ústavě pro Evropu odložilo **Dánsko** (původní termín 27.9.2005). Již před zasedáním Evropské rady se podobně rozhodla **Velká Británie**, která uvažovala o létě příštího roku. Ratifikaci referendem, které se mělo konat letos na podzim, odkládá i **Polsko** a premiér Belka se přimlouvá pro schválení parlamentní cestou. Referendum se odkládá také v **Irsku** a **Portugalsku**. Naopak proti proudu s cílem prokázat životaschopnost Ústavy se vydává **Lucembursko**, které potvrdilo termín 10. července a navíc premiér Jean-Claude Juncker jeho výsledek spojil se setrváním ve své funkci.

V České republice žádný termín dohodnut nebyl. Koaliční strany ho chtěly spojit s volbami do Poslanecké sněmovny v červnu 2006, opoziční ODS referendum požadovala ještě před koncem letošního roku. Nyní je podle premiéra Jiřího Paroubka nejpravděpodobnějším termínem **přelom let 2006 a 2007**.

Jedenáct zemí zatím smlouvu schválilo, dvě ji odmítly. Ústava však začne platit pouze pokud ji ratifikuje všech 25 členů bez výjimky. Teoreticky je možné hlasování ve Francii či Nizozemí nechat znovu opakovat, jako tomu bylo v Irsku (u ratifikace Smlouvy z Nice) a Dánsku (u ratifikace Maastrichtské smlouvy), a doufat, že tentokrát řeknou voliči ANO. To však není příliš pravděpodobné, neboť Ústava byla v těchto zemích zamítnuta přesvědčivou většinou hlasů a jako celek – tedy nejen kvůli některým kontroverzním pasážím. Není vyloučené, že nakonec bude Ústava schválena **pouze v okleštěné podobě**, která by se zaměřila hlavně na **zmodernizování rozhodovacích mechanismů**.

<http://www.eu2005.lu/en/actualites/conseil/2005/06/17conseur-decl/index.html>

Stav ratifikace Smlouvy o Ústavě pro Evropu

Členský stát	Pravděpodobná procedura	Plánované datum
Belgie	Parlamentní hlasování	již probíhá, do července 2005
ČR	Referendum	pravděpodobně přelom let 2006-07
Dánsko	Referendum	odloženo (původně 27.9.2005)
Estonsko	Parlamentní hlasování	podzim 2005
Finsko	Parlamentní hlasování	přelom let 2006-07
Francie	Referendum	odmítnuto 29.5.2005: 54,8 % proti
Irsko	Parlamentní hlasování + Referendum	odloženo
Itálie	Parlamentní hlasování	schváleno 6.4.2005
Kypr	Parlamentní hlasování	schváleno 30.6.2005
Litva	Parlamentní hlasování	schváleno 11.11.2004
Lotyšsko	Parlamentní hlasování	schváleno 2.6.2005
Lucembursko	Parlamentní hlasování + konzultativní referendum	referendum 10.7.2005
Maďarsko	Parlamentní hlasování	schváleno 20.12.2004
Malta	Parlamentní hlasování	červenec 2005
Německo	Parlamentní hlasování	schváleno 27.5.2005
Nizozemí	Parlamentní hlasování + konzultativní referendum	odmítnuto 1.6.2005: 61,7% proti
Polsko	Referendum	odloženo (původně 9.10.2005)
Portugalsko	Referendum	odloženo (původně říjen 2005)
Rakousko	Parlamentní hlasování	schváleno 25.5.2005
Řecko	Parlamentní hlasování	schváleno 19.4.2005
Slovensko	Parlamentní hlasování	schváleno 11.5.2005
Slovinsko	Parlamentní hlasování	schváleno 1.2.2005
Španělsko	Parlamentní hlasování + konzultativní referendum	schváleno 18.5.2005
Švédsko	Parlamentní hlasování	odloženo (původně prosinec 2005)
Velká Británie	Parlamentní hlasování + referendum	odloženo

zdroj: Evropská komise

ROZPOČET

Členské státy se nedohodly na rozpočtu EU

Zasedání Evropské rady **skončilo krachem**, když se nejvyšší představitelé členských států evropské pětadvacítky nedokázali shodnout na kompromisní podobě finanční perspektivy Evropské unie na období 2007 až 2013.

Krach v jednání způsobila zejména **neústupnost Velké Británie a Francie**. Britský premiér Tony Blair podmiňoval vzdání se tzv. britské slevy z příspěvku do společného rozpočtu celkovou rozpočtovou reformou a zejména omezením vysokých výdajů na společnou zemědělskou politiku. To však ostře odmítl francouzský prezident Jacques Chirac, jehož země právě ze společného zemědělské politiky nejvíce profituje.

Vyjednávání o rozpočtu **vycházelo z lucemburského návrhu**, který byl představen v předvečer summitu. Ten předpokládal výdaje (tzv. příděly na platby) ve výši 1,0 % hrubého národního důchodu Unie (1,06 % u přídělů na závazky), oproti 1,14 % HND původně navržených Komisí. Dále počítal se zachováním regionální pomoci pro Španělsko a jih Itálie. Úlevy se měly dočkat Nizozemí, Švédsko a Německo, které v přepočtu na obyvatele patří mezi největší přispěvatele. Rovněž počítal se zmrazením britské slevy na dnešní úrovni 4,6 miliardy euro ročně, což bylo pro Brity nepřijatelné. Ústupky v britské slevě Blair podmiňoval snížením významu zemědělství.

Předsedající Lucembursko proto v průběhu vyjednávání navrhlo začlenit tři čtvrtiny zemědělských dotací pro Bulharsko a Rumunsko od roku 2007 do balíku, na kterém se EU dohodla v roce 2002, ovšem pouze pro 25 zemí. Pro Británii navrhli lucemburský premiér Jean-Claude Juncker zvýšení a zmrazení britské slevy na 6,2 miliardy euro ročně, ale ani to neprošlo. Z jejího financování měly být **vynechány nové členské země**. Schválený rozpočet navíc obsahoval závazek přehodnotit financování EU od roku 2009 na základě návrhu Komise.

Noví členové si uvědomovali, že neschválení finanční perspektivy a prodlevy při jejím přijímání negativně dopadnou především na ně, neboť velkou část příspěvků z Unie čerpají v rámci regionální politiky. Ta je přísně vázána a pozdní přijetí rozpočtu může vést k prodlevě s přípravou programů a následně projektů, což může vést k tomu, že ne všechny prostředky se stačí vyčerpat. Proto byli zástupci států Vyšehradské čtyřky podporované Lotyšskem a Litvou **ochotni vzdát se části příspěvků na regionální politiku** s cílem umožnit kompromisní řešení. Polský premiér Marek Belka se prý přímo zeptal „jestliže je to otázka peněz, tak kolik chcete?“ Ani to nepomohlo.

Nakonec se proti upravenému lucemburského návrhu postavily nejen **Velká Británie**, ale i **Nizozemí, Švédsko, Španělsko a Finsko**. Zbývajících 20 zemí hlasovalo pro, finanční perspektiva však musí být přijata jednomyslně.

V momentálním pohledu se neschválení rozpočtového rámce jeví jako vážná politická krize. Kdyby však díky ní došlo ke skutečné reformě evropského rozpočtu, která by přehodnotila rozpočtové priority ve prospěch růstu výdajů na vědu, výzkum, inovace, vytváření pracovních míst na úkor zemědělství, byl by to **jednoznačně pozitivní mezník** v dějinách evropské integrace. V nadcházejícím pololetí bude Unii předsedat právě Velká Británie, která by ráda tuto vizi dotáhla do konce. Bude to však mít velice obtížné, neboť svou neústupností si Tony Blair přidělal hodně nepřátel, zejména ve Francii a Lucembursku.

Obchodní válka mezi Čínou a EU byla zažehnána - na základě jednání Čína dobrovolně omezí svůj export textilu do Unie, který zde dusil evropské textilky. Evropský parlament a Rada se dohodly na směrnici, která požaduje registraci převážené hotovosti přes vnější hranice EU. Evropská komisařka pro zemědělství Mariann Fischer Boel zveřejnila návrh na radikální reformu financování cukru v rámci společné zemědělské politiky, která by do dvou let měla snížit jeho ceny téměř o dvě pětiny.

Pravděpodobnější je proto **schválení kompromisního řešení až v první polovině roku 2006** pod vládou Rakouska.

Prodoužení schvalování finančního rámce je nepřijemné, nikoliv však tragické. Například současná finanční perspektiva na roky 2000 až 2006 byla přijata na jaře 1999. Pokud by byl i připravovaný rozpočet schválen tři čtvrtě roku před svou platností, přijetí potřebné prováděcí legislativy i vypracování národních dokumentů k čerpání peněz by se mohlo stihnout.

<http://www.eu2005.lu/en/actualites/communiqués/2005/06/17jcl-pf/index.html>

ZAHRA NIČNÍ OBCHOD

EU a Čína se dohodly o textilu

Čína **omezí růst exportu oděvů a textilu** do EU v deseti různých kategoriích výrobků na 8 % až 12,5 % ročně s účinností od 20. července. Vyplyvá to z dohody, která ukončila spor mezi Uníí a asijskou velmocí ohledně dramatického nárůstu dovozu čínského textilu do Evropy po uvolnění dovozních kvót letos v lednu.

Podle komise by dohoda měla regulovat čínský textilní export **do konce roku 2008**. Její uzavření odvrátilo uvalení dočasných dovozních kvót Evropskou unií, na které měla podle pravidel Světové obchodní organizace (WTO) právo. Aby vstoupila v platnost, musí být ještě odsouhlasena členskými státy EU. Čína se snaží o uzavření podobné dohody s USA, jejichž textilní průmysl také trpí pod přílivem levné asijské konkurence.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/05/201>

JEDNOTNÝ VNITŘNÍ TRH

Převoz hotovosti z a do EU bude registrován

Evropský parlament a Rada EU se dohodly na kompromisním textu **nařízení o kontrole pohybu hotovosti** do a z Evropské unie. Mělo by vstoupit v platnost do 18 měsíců od vydání v Úředním věstníku, tedy zhruba v polovině roku 2007.

Cílem nařízení je přispět v boji proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Zavádí harmonizovanou hraniční kontrolu pohybu hotovosti a posiluje spolupráci mezi kompetentními orgány. Ukládá povinnost **hlásit pohyb hotovosti přes vnější hranice Unie**, pokud suma převyšuje 10 000 euro (či ekvivalent v jiné měně nebo v jednoduše směnitelném aktivu typu cestovních šeků). Zodpovědné členské státy mají povinnost zavést přiměřené tresty pro osoby převážející hotovost přes vnější evropské hranice bez oznámení.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/702>

Komise si posvítí na banky a pojišťovny

Komise se chystá provést kontrolu drobného bankovníctví a pojištění podniků za účelem odhalit případné dohody nebo praktiky vedoucí k porušování pravidel hospodářské soutěže.

Toto šetření je doplňkové k iniciativě komisaře pro vnitřní trh Charlieho McCreevyho o vytvoření jednotného trhu poskytování finančních služeb v EU.

Podle EK jsou určité **indicie naznačující omezení konkurence na trhu**: cenové rozdíly pro srovnatelné produkty, rozmanitost ziskovosti bank, rozdělení trhu velkými bankami či nedostatek přeshraničních bankovních fúzí a akvizic.

Hlubkové šetření začne v retailovém bankovníctví a zaměřit se zejména na rozdíly mezi poplatky účtovanými pro **přeshraniční používání platebních karet**. Šetření v pojištění podniků bude následovat. Zpráva o výsledcích bude zveřejněna v příštím roce. V případě porušování pravidel hospodářské soutěže má Komise pravomoci tvrdě zasáhnout, a to buď sama nebo prostřednictvím národních úřadů pro hospodářskou soutěž.

Finanční sektor byl vybrán spíše pro svůj ekonomický význam než častý výskyt problémů omezujících konkurenční prostředí. Avšak výsledek šetření může mít veliký dopad na budoucí regulaci finančních trhů, snažící se o co největší integraci.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/719>

Směrnice o zdaňování příjmů z úspor vstoupila v platnost

Od prvního července vstupuje v platnost kontroverzní směrnice o zdaňování úrokových příjmů z úspor. Cílem směrnice je umožnit, aby úroky z vkladů obdržené v zahraničním členském státě EU byly **zdaňovány podle legislativy mateřského členského státu**, a tak odstranit překážky ve volném pohybu kapitálu na jednotném trhu.

Podstatou směrnice je mechanismus, jehož prostřednictvím budou banky **hlásit** finančním úřadům v ostatních členských státech **úrokové výnosy jejich občanů**. Systému se neúčastní Belgie, Lucembursko a Rakousko, kterým bylo poskytnuto přechodné období, během kterého místo výměny informací ostatním členským státům musí aplikovat **srážkovou daň** z úroků z vkladů. Pro první tři roky přechodného období je stanovena na 15 %, další tři roky na 20 % a poslední tři roky na 35 %. Tři čtvrtiny výnosu této daně poté anonymně převedou finančnímu úřadu, ke kterému majitel účtu přísluší. Nová směrnice se bude vztahovat pouze na fyzické osoby a jejich konta.

Aby směrnice začala platit, musely se k ní připojit prostřednictvím mezinárodních smluv i Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Monako, Andora a San Marino. Na ně se bude vztahovat výjimka o anonymitě výnosu jako u zmíněných tří členských zemí.

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/personal_tax/savings_tax/index_en.htm

Komise chce reformu politiky státní podpory

Evropská komise chce zjednodušit pravidla poskytování státní podpory a směřovat ji více **směrem k uskutečňování Lisabonské strategie**.

Ucelená reforma politiky státní podpory na příštích pět let byla prezentována jako akční plán v první polovině června. Akční plán počítá s tříměsíční lhůtou pro vyjádření názorů veřejnosti.

Hlavním cílem reformy je zajistit, aby vlády vydávaly méně peněz na pomoc průmyslovým odvětvím s malou či žádnou budoucností a více se zaměřily na oblasti, které mohou vygenerovat více ekonomického růstu, pracovních míst a sociální soudržnosti. Svoji iniciativou chce Komise dosáhnout toho, aby státy více podporovaly **inovace, výzkum, ekologickou efektivnost** či pomáhaly **méně rozvinutým regionům**.

Pravidla udělování státní pomoci by měly být transparentnější a méně byrokratické. V oblastech školení, zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, regionálního rozvoje a životního prostředí uvažuje evropská exekutiva o rozšíření bloku výjimek.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/680>

PODNIKÁNÍ

Ministři se neshodli na směrnici o pracovní době

Ministři práce a sociálních věcí členských států EU se **neshodli na návrhu Evropské komise**, který počítal se zrušením výjímky ze směrnice o pracovní době po roce 2012.

Návrh novely směrnice o pracovní době, který ministři projednávali, byl již kompromisním řešením, neboť Evropský parlament hlasoval pro úplné vyškrcnutí kontroverzní výjímky, která umožňovala zaměstnancům na jejich vlastní žádost pracovat déle než 48 týdně. Evropští poslanci se přiklonili k obavám o **zneužívání této „dobrovolné“ žádosti nátlakem zaměstnavatelů**. Evropská komise zvolila třetí cestu, která počítala se zachováním výjímky po dobu tří let od implementace schválené směrnice, to je do roku 2012. Členské státy by poté mohly žádat Komisi o její prodloužení, ale pouze při „důvodech spojených s uspořádáním jejich trhu práce“. V zemích, které by i nadále uplatňovaly výjimku, by však zaměstnanec nesměl pracovat víc než 55 hodin týdně.

Toto však nebylo akceptovatelné pro Velkou Británii, Slovensko a Nizozemí, které upozorňovaly na **omezení konkurenceschopnosti po případném zrušení výjímky**. Současná legislativa, která výjimku na vlastní žádost zaměstnanců umožňuje, tak zůstává v praxi a problém bude pravděpodobně znovu otevřen v roce 2006.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/05/187>

ENERGETIKA A DOPRAVA

Europoslanci podporují úspory energie

Návrh kontroverzní směrnice požadující úspory v domácnostech a ve veřejném sektoru našel podporu v Evropském parlamentu. Norma si klade za cíl dramaticky snížit emise CO₂.

Navržená směrnice o účinnosti v konečné spotřebě energie a o

energetických službách byla Komisí předložena v prosinci 2003 jako součást energetického balíčku. Směrnice se zaměřuje na **vytvoření pobídek k úsporám** na poptávkovou i nabídkovou stranu a týká se elektrické energie, paliv a vytápění.

V prvním čtení parlament podpořil závazné cíle pro úspory energie prodávané a distribuované domácnostem a veřejné sféře. Poslanci hlasovali pro ambicióznější cíle než původně navrhla Komise – v letech 2006-15 by mělo dojít k celkovým **úsporám 11,5 %** (Komise navrhla celkem 9 %). Ve veřejné sféře poslanci dokonce požadují celkové **úspory 16 %**. K dosažení těchto cílů by se měly kromě jiného využívat energetické audity, EPC a energetické služby nabízené i energetickými společnostmi. Evropský parlament také podpořil názor, aby se při veřejných tendrech bralo v potaz hledisko energetické úspornosti.

Návrh směrnice je přijímán tzv. spolurozhodovací procedurou, schválit ho musí Evropský parlament i Rada EU. Ministři členských států ale požadují, aby ambiciózní **cíle úspor energie nebyly závazné a vymahatelné** pod hrozbou sankcí. Proti návrhu byl i náměstek průmyslu a obchodu Martin Pecina, který zastupoval Českou republiku. V době dohánění životní úrovně vyspělejších členských států se dá totiž předpokládat růst absolutní spotřeby energie, ne její pokles.

Komisař pro energetiku Andris Piebalgs nicméně **trvá na závazných cílech**, bez nichž by byla směrnice bezzubá, a věří v přijetí kompromisního řešení.

http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?SAME_LEV=EL=1&LEVEL=3&NAV=X&DETAIL=&PUBREF=-//EP//TEXT+PRESS+DN-20050607-1+0+DOC+XML+V0//EN#SECTION4

ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV

Unie reformuje trh cukru

Evropská komisařka pro zemědělství Mariann Fischer Boel zveřejnila návrh na radikální reformu financování cukru v rámci evropské společné zemědělské politiky. Jádrem jejího návrhu je posílení konkurence **redukcí minimálních cen** cukru a cukrové řepy a **snížením výrobních kvót**. Během dvou let (2006-2007) by se měly snížit garantované ceny cukru o 39 % a výkupní

cena cukrové řepy o 42,6 %. **Kompensace pěstitelům** se poskytnou pouze do výše 60 % prostřednictvím začlenění do jednotné platby na podnik. Pomocnou ruku jim během prvních čtyřech letech nabídne i **zvláštní restrukturalizační fond**.

Ceny cukru v EU jsou nyní více než třikrát vyšší než jsou ceny světové. Po schválení reformy by se měla produkce cukru snížit z nynějších 19 milionů tun během několika let až o 6,2 milionů tun. Zároveň povede k tomu, aby se cukrová řepa pěstovala pouze v zemích, kde je to ekonomicky rentabilní.

Návrh komise budou projednávat ministři zemědělství zemí EU. Dohoda by měla být uzavřena v listopadu a v platnost má vstoupit v červenci příštího roku, uvádí ČTK.

Pro české zemědělce je návrh přijatelný, neboť nekrátí české kvóty a **nezasáhne tak výrobu na tuzemském trhu**. Nejvíce dopadne na bývalé evropské kolonie v Africe, Tichomoří a Karibiku, které jsou na vývozu drahého cukru do EU závislé.

K radikální reformě Unii přimělo i nedávné rozhodnutí WTO, která vyslyšela stížnostem Brazílie, Thajska a dalších zemí na dotovaný vývoz evropského cukru.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/776>

ROZŠÍŘENÍ

Vyjednávání s Tureckem bude přísné

Evropská komise představila **vyjednávací rámec o vstupu Turecka do EU**, který je nejpřísnější v historii rozšiřování. Negociační proces má **otevřený konec** a rovněž varianta „privilegovaného partnerství“ s Ankarou zůstává na stole.

Rozhodnutí o začátku vyjednávání s Tureckem padlo na zasedání Evropské rady loni v prosinci a bylo potvrzeno nedávno skončeným summitem EU. Rámec pro vyjednávání předložený Komisí musí být ještě **jednomyslně schválen všemi členskými státy** 3. října. Pokud bude stanovisko souhlasné, týž den přístupové rozhovory formálně začnou.

Unie Turecku stanovila dvě hlavní podmínky pro zahájení rozhovorů: Ankara musí uvést v platnost šest zbývajících legislativních aktů (stalo se začátkem června) a rozšířit protokol k Ankarské úmluvě i **na nové členské státy** (mělo by se stát během léta). Samozřejmě musí Turecko splnit **Kodaňská přístupová kritéria**: stabilita institucí, existence fungující tržní ekonomiky a schopnost plnit závazky vyplývající z členství.

Tempo vyjednávání bude záviset na schopnosti Turecka plnit požadavky, **nebude však uzavřeno před rokem 2014**.

V případě vážného a trvalého porušování principů svobody, demokracie, respektu k lidským právům, základních svobod a vlády práva v Turecku, může Unie zatáhnout za „záchrannou brzdu“ a **vyjednávání zastavit**. Rozhodnutí přísluší Radě.

Vyjednávání bude probíhat v rámci **35 kapitol** a v jeho rámci mohou být ze strany EU požadována dlouhá přechodná období, výjimky, specifické režimy a stálé bezpečnostní klauzule

zejména v oblasti svobody pohybu osob, strukturálních politik a zemědělství. Turecko bude **povinně přijmout euro**.

Jestli vstupní vyjednávání s Tureckem začnou, bude záležet na vůli členských států, přičemž každý z nich má právo veta. Přijetí Turecka není nakloněna Francie a Rakousko. Naopak mezi zastánce Ankary patří nyní předsedající Velká Británie.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/807>

JUSTICE A ZÁLEŽITOSTI VNITRA

Skončí kontroly na hranicích EU v roce 2007?

Evropská komise zveřejnila návrh k **rozšíření bezhraniční zóny tzv. Schengenského prostoru i na nové členské země** a Švýcarsko s účinností v průběhu roku 2007.

Nezbytným předpokladem pro rozšíření je začlenění nových členů do připravovaného Schengenského informačního systému **SIS II**, který nahradí současný kapacitně nevyhovující systém a měl by začít fungovat **na jaře 2007**. Jedná se o databázi, která registruje ukradená vozidla, zboží, stělné zbraně, pohřešované osoby.

Nový systém obsahuje biometrická data a bude sloužit k uchování a poskytování informací o vydávání zločinců do jiných států, o osobách, kterým byl odmítnut vstup do některé země EU či je na ně vydán mezinárodní zatykač. Současně je posílena kontrola na vnějších hranicích.

Schengenský prostor bez hranic **nyní tvoří patnáct zemí**: původní členové EU-15 kromě Velké Británie a Irsku plus Norsko a Island. Jakmile se ČR stane součástí Schengenu, **odpadnou zcela kontroly při cestách do sousedních zemí**. „Vše nasvědčuje tomu, že občané ČR budou moci cestovat bez kontrol na našich hranicích již v druhé polovině roku 2007,“ uvedl pro ČTK ministr vnitra František Bublan.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/651>

Parlament proti uchovávání dat

Evropský parlament **odmítl iniciativu Rady** na uchovávání všech dat z telefonické a elektronické komunikace po dobu tří let. Důvodem byly pochyby o právním základu a přiměřenosti opatření, které mělo napomoci potírání závažných trestných činů včetně terorismu. Europoslanci požadují vypracování studie, která by prokázala nevyhnutelnou potřebu těchto opatření.

Lucemburský ministr Nicolas Schmit prohlásil, že Rada i přes nesouhlas Parlamentu trvá na svém návrhu. V takovém případě je však německý poslanec Alexander Alvaro odhodlán obrátit se na Evropský soudní dvůr. Komisař pro oblast justice a vnitra Franco Frattini se nechal slyšet, že Komise do léta předloží nový návrh, který se bude opírat o jiný právní základ.

<http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//NONSGML+REPORT+A6-2005-0174+0+DOC+WORD+VO//EN&L=EN&LEVEL=3&NAV=S&LSTDOC=Y>

Z událostí, které se v červnu nedostaly do komentované rubriky „Události“, stojí za zmínku návrh Evropského parlamentu na podobu finančního rámce 2007-2013, který však má minimální šance na prosazení. Pozornost si zaslouží také aktivity Evropské komise při řešení nadměrného schodku veřejných rozpočtů v Itálii a Portugalsku, na něž by měly být uplatněny již pozměněná pružnější a měkčí pravidla Paktu stability a růstu.

1. ČERVNA

Závěry ze 7. ministerské konference EU a středomořských zemí:

http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/85023.pdf

Veřejné finance v EU 2005 – sdělení Evropské komise:

http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/european_economy/public_finances2005_en.htm

Rok 2007 bude Evropským rokem rovných příležitostí pro všechny:

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/news/2005/jun/antidiscrimination_en.html

2. ČERVNA

Evropská agentura životního prostředí – Evropa stále bojuje proti znečištění ovzduší:

http://org.eea.eu.int/news/Ann1117697382/index_html

3. ČERVNA

Měsíční kalendář Barcelonského procesu upravující partnerství mezi EU a zeměmi Středomoří:

http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/euomed/calendar.htm

6. ČERVNA

Kampaň Komise na podporu bezpečnosti ve stavebnictví v nových členských zemích:

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/news/2005/jun/construction_en.html

Deset minut pro zlepšení podnikatelského prostředí v EU – veřejná konzultace:

<http://www.europa.eu.int/yourvoice/forms/dispatch?form=418&lang=EN>

Novinky z jednotného vnitřního trhu – červen 2005:

http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/smn/smn37/index_en.htm

7. ČERVNA

Evropská investiční banka vydává své stanovisko ke společenské odpovědnosti firem: <http://eib.eu.int/news/>

Evropa a USA diskutují o budoucnosti bezpečnosti v letectví: <http://www.easa.eu.int/home/index.html>

8. ČERVNA

Komise se chystá zahájit s Itálií proceduru pro překročení deficitu veřejných rozpočtů:

http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/edp/edpit_en.htm

Zelená kniha o přístupu EU k řízení hospodářské migrace: http://www.europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/immigration/work/doc_immigration_work_en.htm#com_2004_811

Návrh Evropského parlamentu na budoucí finanční rámec 2007-2013:

<http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//TEXT+PRESS+DN-20050608-1+0+DOC+XML+V0//EN&L=EN&LEVEL=2&NAV=X&LSTDOC=N#SECTION2>

9. ČERVNA

Zpráva porovnávající sektor biotechnologií v Evropě a USA:

http://www.europa.eu.int/comm/research/headlines/news/article_05_06_08_en.html

10. ČERVNA

Nové webovské stránky kampaně Udržitelná energie v Evropě 2005-2008:

<http://193.138.101.128/home.htm>

Nový internetový portál pro vědecké audiovizuální informace:

http://www.europa.eu.int/comm/research/headlines/news/article_05_06_09_en.html

13. ČERVNA

Biopaliva a bioplyny – report Barometer za rok 2005:

http://www.europa.eu.int/comm/energy/res/sectors/bioenergy/publications_en.htm

14. ČERVNA

Závěry ze zasedání Rady EU a Evropského hospodářského prostoru (EU + Norsko, Island, Lichtenštejnsko):

http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/85222.pdf

Čtvrtletní přehled evropských cen elektrické energie a zemního plynu v EU:

http://www.europa.eu.int/comm/energy/electricity/publications/index_en.htm

Kalendárium

15. ČERVNA

Evropská agentura pro bezpečnost a zdraví při práci – internetový portál pro profesionální uživatele chemikálií a rizikový management:

<http://www.prc.cnrs-gif.fr/reach/anglais/home.htm>

16. ČERVNA

Bulletin Evropské unie - duben 2005:

<http://www.europa.eu.int/abc/doc/off/bull/fr/200504/somma00.htm>

Předběžný návrh souhrnného rozpočtu Evropských společenství na rok 2006:

http://www.europa.eu.int/comm/budget/furtherinfo/index_en.htm#budget

Konzultace k úpravě pojištění motorových vozidel v EU:

http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/insurance/motor_en.htm#consultation

17. ČERVNA

Výroční zpráva o zavádění vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou 2004:

http://www.europa.eu.int/comm/energy/electricity/benchmarking/index_en.htm

Poslední vydání měsíčního Newsletteru Generálního ředitelství EK pro regionální rozvoj:

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/newsroom/newslet134/archiv_en.htm

20. ČERVNA

Závěry ze zasedání Evropské rady 16.-17.6. v Bruselu:

http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/85349.pdf

Deklarace šéfů členských států o stavu ratifikace Smlouvy o Ústavě pro Evropu: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/85325.pdf

Závěrečná zpráva o silniční bezpečnosti ve školní dopravě: http://www.europa.eu.int/comm/transport/road/publications/projectfiles/school_transport_en.htm

21. ČERVNA

EU a Kanada zintenzivňují regulační dialog a spolupráci:

http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/canada/sum06_05/ip05_752.htm

Směrnice o trzích finančními instrumenty – časová lhůta pro transpozici do národní legislativy byla prodloužena a konzultace pokračují: http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/securities/isd/index_en.htm

22. ČERVNA

Zpráva Komise o schodku veřejných financí v Portugalsku:

http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/edp/edpjt_en.htm

Konzultace o opatřeních na zjednodušení účasti v 7. rámcovém programu pro výzkum a technologický rozvoj:

http://www.europa.eu.int/comm/research/consultations/list_en.html

23. ČERVNA

Zpráva z mezinárodní konference o Iráku:

http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/85408.pdf

Zelená kniha EU o energetické efektivitě:

http://www.europa.eu.int/comm/energy/efficiency/index_en.htm

24. ČERVNA

Evropská komise přijala návrh na otevření vyjednávání o liberalizaci služeb a investic se zeměmi Středomoří:

<http://trade-info.cec.eu.int/doclib/html/123864.htm>

Členské státy podporují nový evropský všeobecný systém obchodních preferencí:

http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/global/gsp/pr230605_en.htm

27. ČERVNA

Závěry ze zasedání Rady EU k životnímu prostředí:

http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/envir/85450.pdf

Veřejné konzultace o návrhu na regulaci ochrany chodců:

<http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/library/enterprise-europe/news-updates/2005/2005-06-24.htm>

28. ČERVNA

Výzkumné projekty a výukové aktivity Euratomu:

http://www.europa.eu.int/comm/research/headlines/news/article_05_06_27_en.html

29. ČERVNA

Komise navrhuje další kroky v řešení nadměrného rozpočtového deficitu Itálie:

http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/edp/edpit_en.htm

Evropskou kartu zdravotního pojištění má již 30 milionů občanů Evropské Unie:

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/news/2005/jun/card_en.html

30. ČERVNA

Protidrogový akční plán EU na roky 2005 až 2008:

http://www.europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/drugs/antidrug/doc_drugs_action_plan_en.htm#action_plan_drugs_05_08

Evropská agentura životního prostředí identifikovala způsoby zastavení zhoršování globálního klimatu:

http://org.eea.eu.int/documents/newsreleases/ghg_report2005-en

Po hektickém červnu, kterému jednoznačně dominovalo zasedání hlav členských států na Evropské radě v Bruselu, se zdá být rokování vrcholných politických orgánů Evropské unie v měsíci červenci poněkud nudné. Velice důležité však budou obě zasedání ministrů financí členských států v ECOFINu, které napoví, zda se nekompromisní pozice členských států v otázce budoucího společného rozpočtu sblíží či nikoliv.

Očekávané aktivity

4.-7.7.2005	Štrasburk, Francie
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
6.-8.7.2005	Gleneagles, Velká Británie
- Předsednictví EU - Výroční summit G8	
7.-8.7.2005	Belfast, Velká Británie
- Neformální zasedání Rady EU k zaměstnanosti	
11.-12.7.2005	Cardif, Velká Británie
- Neformální zasedání Rady EU ke konkurenceschopnosti	
12.7.2005	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN)	
15.7.2005	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem o rozpočtu	
18.7.2005	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k všeobecným záležitostem a vnějším vztahům	
18.-19.7.2005	Brusel, Belgie
- Zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu	

V minulém červnovém čísle našeho Měsíčníku EU aktualit jsme zahájili první část příspěvku, který bude završen v aktuálním čísle a který je zaměřen na to, jak by měly být aktuální výzvy evropské integrace zaváděny v podmínkách České republiky. Poté, co jsme se minule detailněji zabývali možným naplněním těchto výzev v oblasti efektivně fungujících finančních zdrojů, zaměříme se tentokrát na to, aby institucionální prostředí vykazovalo příznivý dopad na zdravý hospodářský růst České republiky.

EVROPSKÉ VÝZVY PRO NÁRODNÍ STRATEGII II.

INSTITUCIONÁLNÍ PROSTŘEDÍ PRO PODNIKÁNÍ

Ve sféře institucionálního prostředí je vhodné se soustředit na řadu priorit. Na první pohled nejsilněji vnímanou ze strany podnikatelů samých je **odstranění komplikovanosti a neprůhlednosti daňové soustavy** a snížení výše daňového břemene. Druhá priorita se týká **posílení konkurence na jednotlivých trzích** a proveditelné snížení jejich přeregulovanosti. Velmi důležitou třetí prioritou je **zvýšení kvality poskytované veřejné služby**. Čtvrtou prioritou je identifikace **vhodných podpůrných tržních nástrojů**, které naplní rozvojové priority zejména v sektoru malých a středních podniků, ale obecněji v celé podnikatelské komunitě. Pátá priorita spočívá ve výrazném **zvýšení kvality legislativního prostředí**.

Priorita č.1 - Efektivní daňová soustava

Naše daňová soustava se vyznačuje **komplikovaností, nesrozumitelností, neprůhledností a nestabilitou**. Vedle toho však daňová zátěž v oblasti přímých daní a plateb na zdravotní a sociální zabezpečení je s ohledem na růstový potenciál české ekonomiky značně vysoká, byť pouhé porovnání nominálních daňových sazeb v jednotlivých zemích k tomuto závěru nevede.

Posílit transparentnost a jednoduchost daní

Ideálem daňového pravidla je **formulace jednoznačných parametrů** jednotlivých typů daní prostřednictvím několika mála odstavců. V nich by měla být zcela zřetelně specifikována sazba daně, termín daně a další nepočetná sada klíčových parametrů. Daňová výjimka by měla odpovídat smyslu tohoto slova. Proto je zapotřebí, aby základní poslání každé daně bylo zakomponováno v jejich základních parametrech a případné změny tohoto poslání musejí být opět řešeny změnou klíčových parametrů a nikoliv přidáním další výjimky.

Pro daňové poplatníky představuje další svízelnou překážku **notoricky se opakující novelizace daňových pravidel** v „průběhu hry“ a zcela **rozdílný výklad** téže problematiky dvěma a více finančními úřady. Je nutné zajistit neměnnost daňových pravidel v průběhu delšího časového období a jednotnost jejich výkladu na celém území státu.

Doporučení:

- Nový daňový řád, přihlížející k aspektům ekonomické reality v kontextu EU.
- Částečně odstranit daňové výjimky a odpočitatelné položky zejména v oblastech, které nejsou prioritami jednotlivých pilířů této strategie.
- Jednoduchý a v čase stabilní (trvalý) výklad daňových pravidel ze strany finančních úřadů a dalších státních autorit.
- Výrazně zvýšit a posílit informační funkce finančních úřadů.

Snížit sazby přímých daní

V prostředí Evropské unie (Irsko, Estonsko, Slovensko atd.) i některých nynějších kandidátských zemích (Rumunsko) probíhá **proces daňové konkurence**, vedoucí k výraznému **snížení sazeb daní** z příjmů a v **posílení průhlednosti** daňových pravidel. Česká republika musí být předním účastníkem procesu daňové soutěže. Především sazba daně z příjmů právnických, ale i fyzických osob musí viditelně konvergovat k úrovni 20 % (u všech uvedených zemí je ještě podstatně nižší).

Význam holdingových společností v mezinárodním měřítku vzrůstá. Jejich výskyt je měřítkem kvality podnikatelského prostředí. Příliv kapitálu, spojený s působením mateřské společnosti na území daného státu, vede k úsilí zemí vytvářet **atraktivní prostředí pro holdingové společnosti** na svém území. Daňové právo ČR je velmi málo přijatelné pro mateřské společnosti mezinárodních holdingů. Vstřícnost daňových parametrů v tomto případě znamená uvolnění podmínek pro osvobození příjmů z dividend plynoucích ze vztahu mateřská – dceřiná společnost, osvobození kapitálových příjmů z prodeje dceřiné společnosti a rozšíření osvobození dividend a kapitálových příjmů na dceřiné společnosti z třetích států.

Doporučení:

- Legislativní změna vedoucí k pozvolnému snižování sazby přímých daní přiměřeně procesu daňové konkurence v EU.
- Učinit atraktivnějším zdanění holdingových společností.

Stabilizovat snížení daňové kvóty

Země, které jsou v procesu daňové konkurence úspěšné, se zaměřují především na **investorsky citlivé přímé daně**. Kupříkladu mezinárodně aplaudovaná reforma na Slovensku přinesla při výrazném snížení sazeb přímých daní současně dokonce mírný nárůst daňové kvóty. Česká republika by měla usilovat o **stabilizaci daňové kvóty ve střednědobém období**. Ve velmi dlouhodobém výhledu, po naplnění strukturálních reforem, by však neměla rezignovat na potřebu mírně snížit celkovou daňovou kvótu.

Doporučení:

- Snížit relativní podíl přímých daní na celkovém výběru daní.

Internalizace externalit prostřednictvím daní

V České republice stále bez placení adekvátní ceny existuje celá řada subjektů, jež deformují tržní prostředí a existují na úkor ostatních; negativní externality jsou realitou v oblasti znečišťovatelů životního prostředí, kdy celá řada subjektů negativně ovlivňuje životní prostředí, aniž za to platí. Příkladem je plynofikovaná obec, v níž menšina domácností trvá na vytápění tuhými palivy, mnohdy i pro otop zcela nepřijatelnými. Stejně tak

v případě znečišťování výfukovými plyny u motorových vozidel, která nejsou adekvátně ekologicky vybavena, nebo v případě nežádoucího nakládání s odpady. Je zcela nezbytné takovéto **znečišťovatele efektivně a prohibitivně zdanit**. Analogicky lze postupovat například při zneužívání sociálního systému.

Doporučení:

- Daňové nástroje respektující ekologické principy na základě kvantifikace negativních externalit.
- Redukovat sociální dávky na úroveň existenčního minima.

Snížit vedlejší náklady práce

Mezinárodní srovnání napovídá, že významným handicapem konkurenceschopnosti v ČR je **vysoká úroveň vedlejších nákladů práce**. Podíl daně z příjmů spolu s náklady na sociální zabezpečení tvořil v roce 2004 v průměru 43,6 % celkových nákladů na pracovní sílu (oproti průměru OECD 36,5 %). Zdanění práce představuje více než 50 % všech daňových příjmů. Vysoká progresivita daně z příjmů fyzických osob a rostoucí efektivní míra zdanění zde způsobuje redistribuci důchodu ve prospěch osob s nízkou mírou úspor, což v konečném důsledku **snižuje tvorbu investičních zdrojů v ekonomice**.

Tento faktor pro zaměstnance i zaměstnavatele představuje viditelnou bariéru vytváření a rozšiřování nových pracovních míst, flexibilních s ohledem na poptávku po pracovní síle. Je tak vhodné přistoupit ke **snížení sazeb příspěvků na sociální a zdravotní pojištění** při souběžném otevření možností alternativních produktů a systémů na bázi osobní odpovědnosti. Současně je vhodné rychle přistoupit ke **stanovení stropu vyměřovacího základu** u obou typů veřejného pojištění.

Doporučení:

- Snížit sazby příspěvků na sociální a zdravotní pojištění.
- Stanovit strop vyměřovacího základu pro sociální a zdravotní pojištění.

Priorita č. 2 - Zlepšit konkurenční prostředí a odstraňovat překážky

Tržní selhání a nedostatečná konkurence na specifických trzích (síťová odvětví, doprava, zemědělství, potravinářství) vedou k **vyšším cenám či nedostatečné kvalitě** výrobků a služeb. Produkce jiných výrobků či služeb může mít negativní dopad na ostatní části ekonomiky (například výroba elektřiny z fosilních zdrojů a její negativní vlivy na životní prostředí, zdraví obyvatelstva, trh práce atd.). Trhy s bydlením a zemědělství vykazují přehnanou míru regulace; to brzdí rozvoj kvalitního konkurenčního prostředí a snižuje potenciál růstu ekonomiky.

Potlačovat tržní selhání

Konkurenční prostředí v tuzemské ekonomice vykazuje na některých trzích „pokřivení“, která s sebou přináší ztrátu efektivity příslušného tržního mechanismu. Příčinou je zejména nevyrovnaná struktura nabídky či poptávky v některých odvě-

vích, umožňující vznik lokálních oligopolních či monopolních struktur. Důsledkem ztráty efektivity je snížená kvalita výrobků nebo služeb a vyšší cena. Úlohu veřejného sektoru v eliminaci těchto selhání lze shrnout do těchto nástrojů:

- Cíleně oslabit monopolní a oligopolní struktury.

Toho lze dosáhnout privatizací zbývajících monopolů v majetku státu. V případech, kdy monopoly ovládají i infrastrukturu (ČEZ, České dráhy atd.), musí stát regulatorně zabezpečit spravedlivý přístup ostatních soutěžitelů k této infrastruktuře.

- Vytvořit a vynucovat základní pravidla hry a podmínky příznivé pro konkurenční prostředí.

Kromě účinné legislativy je třeba i zvýšení efektivity práce regulačních subjektů (ERÚ, ČTÚ), tak aby svými rozhodnutími neposilovaly monopolní či oligopolní prostředí, ale zabezpečovaly „férové“ konkurenční podmínky na jednotlivých trzích.

- Institucionální snaha o rozšiřování jednotlivých trhů jak v rámci EU, tak mimo ni.

Co nejrozsáhlejší trh přináší zlepšení konkurenčních podmínek a významně snižuje sílu monopolních i oligopolních struktur. Na rozdíl od výše uvedených aktivit veřejného sektoru je naprosto nevhodná většina přímých regulačních zásahů do tržních mechanismů, jako minimální či pevné výkupní ceny, maximální marže atd., které nevedou k nápravě a tržní selhání naopak prohlubují.

Doporučení:

- Privatizovat zbývajících majoritní státní účasti v „monopolních firmách“ s využitím domácího kapitálového trhu.
- „Rozvoj konkurenčního prostředí“ - hlavní motto práce všech regulačních orgánů zejména v síťových odvětvích (ERÚ, ČTÚ).
- Zvýšit četnost kontrol, zavést incentivy pro zaměstnance na základě efektivity kontrol (vazba odměn na kvalitě rozhodnutí).
- Eliminovat negativní vlivy veřejné podpory na konkurenční prostředí daného trhu.
- Podpořit dobrovolnou koncentraci (např. formou odbytových družstev, atd.) na trzích s výraznými rozdíly ve struktuře nabídky a poptávky, alokace prostředků z EU pro tyto účely.

Odstranit nadměrnou regulaci

Veřejný sektor by měl vytvářet **podmínky pro optimální funkci tržních mechanismů** a zasahovat do nich pouze v mimořádných odůvodněných případech.

Cenová regulace **nájemného bydlení**, pomineme-li její asociální charakter, ovlivňuje ekonomické vztahy několika kanály. Především je překážkou mobility pracovní síly, což má negativní dopad na zaměstnanost v jednotlivých regionech a naopak způsobuje lokální nedostatek potřebného typu pracovní síly. Nelze opomenout ani negativní externalitu způsobené regulací, kdy náklady na přínosy jedné skupiny ekonomických subjektů (nájemníků) nesou neprávem skupiny jiné (vlastníci nemovitostí, mladé domácnosti a jiné subjekty, poptávající bydlení).

Téma

Významně regulovaným sektorem v domácí ekonomice je zemědělství. Společná zemědělská politika patří mezi základní pilíře EU. Česká republika je jí samozřejmě vázána a existuje tudíž limitovaný prostor pro lokální opatření. Kromě maximalizace zdrojů, které Česká republika může čerpat v rámci společné zemědělské politiky EU, je zde výrazná potřeba strukturálních změn pro zvýšení finanční stability domácího zemědělství. Velice důležitá je co nejrychlejší **privatizace půdního fondu** a zvyšování podílů zemědělské půdy ve vlastnictví na ní hospodařících subjektů.

Ve vztahu k EU je nezbytné v maximální míře podporovat reformu zemědělské politiky. V koncepci zemědělské politiky je nutno akcentovat **motivы životního prostředí a zvyšování hygienických standardů**, oproti motivům ekonomickým. Na druhou stranu je možné poskytnout zemědělcům legitimnější podporu po vzoru polského příkladu úlev či odpuštění plateb na zdravotní a sociální pojištění, resp. jejich úhrada státem.

Doporučení

- Deregulovat nájemné.
- Zpružnit pracovní právo, zejména zavedením větší smluvní volnosti při sjednávání pracovních smluv a širšími možnostmi jednostranného ukončení pracovně-právního vztahu.
- Snížit význam přímých dotací v zemědělské politice.
- Podpořit trh zemědělskou půdou prostřednictvím garancí za komerční úvěry či garancemi zpětného odkupu v případě použití komerčních úvěrů při nákupu zemědělské půdy.

Priorita č. 3 - Zajistit efektivní a výkonnou veřejnou službu

Úroveň poskytované veřejné služby představuje pro podnikatele jeden z nejvýznamnějších nefinančních faktorů ovlivňujících podmínky pro podnikání. Ke zrychlení hospodářského růstu vede **zvýšení kvality a výkonnosti veřejné služby** při uhlídání nákladů na její poskytování a zjednodušení procesů komunikace státní správy s privátními subjekty.

Zvýšit kvalitu poskytování veřejné služby a výkonnosti státních úředníků

Nedostatečná kvalita veřejné služby je zejména malými a středními podnikateli považována za významnou překážku jejich podnikání. Úředníci orgánů veřejné správy si neuvědomují, že uživatelé jejich služeb jsou **jejich klienty** a jako k takovým k nim musí přistupovat. Chybí zřetelný vztah mezi kvalitou práce a poskytnutou odměnou. Klíčem k jejich vyšší motivaci je **převzetí fungujících pravidel z privátní sféry**, kdy mzdy jsou determinovány výkonností a schopností zaměstnanců. Konečným uživatelům (občané, podnikatelé) jednotlivých úřadů by se mělo dostat nejširší možnosti si stěžovat. Úvahy o zavádění definitivy se mohou jevit jako kontraproduktivní. Mělo by vždy platit, že výběr bude založen **pouze na základě profesních kvalit** a osobních charakteristik, nikoliv podle politických postojů a stranické příslušnosti.

Doporučení:

- Změnit systém odměňování ve veřejné správě ve prospěch volné dohody mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Posílit vazbu mezi mzdou a výkonem.
- Posílit zpětnou vazbu mezi uživateli a poskytovateli veřejné služby (možnost účinných reklamací, sankce, kontrola kvality).

Dosáhnout efektivní výkon veřejné služby racionálními úsporami a redukcí přebytečných kapacit

Ve veřejné správě je v průměru nižší výkonnost než v privátním sektoru. Požadavek na efektivnější fungování státní správy umožní splnit **externí audit** (organizační, funkční, procesní a informační), prováděné nezávislými konzultantskými firmami. Společnou charakteristikou na státní rozpočet napojených institucí je neefektivní využívání rozpočtových prostředků. Největší objem výdajů je zaznamenán vždy v prosinci, kdy se instituce snaží vyčerpat přidělené prostředky. Částečně se tomu snažila zabránit novela zákona o rozpočtových pravidlech, která umožnila všechny nevyčerpané výdaje převést do rezervních fondů, jež však mohou být použity v dalších obdobích.

Doporučení:

- Ve všech orgánech státní správy provést nezávislými konzultantskými společnostmi organizační, funkční, procesní a informační audit. Určit optimální organizační a procesní uspořádání úřadů a odpovídající počet zaměstnanců.
- Zavést jednotný systém zadávání nákupů a zakázek jednotlivých státních orgánů na centralizované úrovni, který musí být doplněn o přísná protikorupční opatření.

Zjednodušit a zpřátelštit přístup občanů a podnikatelů k veřejné službě a odstranit administrativní zátěž

Podnikatel při registraci i vlastním běžném výkonu podnikatelské aktivity musí komunikovat a obcházet veřejné úřady a instituce. Předkládá jim stále stejné či velice podobné údaje. Nejen při startu, ale i v průběhu své podnikatelské činnosti, je zatížen **enormní administrativní zátěží** z nejrůznějších míst.

Doporučení:

- Zavést Centrální kontaktní místa (CKM), která by plnila úlohu jediného kontaktního místa pro podnikatele v jeho běžné komunikaci s veřejnou správou.
- Sjednotit nebo sblížit podobu formulářů jednotlivých státních úřadů. Rozšířit dostupnost formulářů na internetu, kde bude možno je i přímo on-line vyplňovat.
- Komplexně by měla problém řešit celková strategie snižování a měření administrativní zátěže podnikatelů, spočívající v systematickém měření a analýze zátěže, z které by vycházely návrhy na její snížení a udržení na nízkých úrovních.

Rozšiřovat elektronickou komunikaci se státní správou a podporovat koncept e-governmentu

Elektronická komunikace s veřejnou správou stále není příliš rozšířená. Její širší zavedení by přineslo prospěch státním orgánům i privátním subjektům - je **rychlejší, levnější a omezuje prostor pro korupci**. Brání mu malá znalost uživatelů o možnostech užití elektronického podpisu, obavy o bezpečnost sdílených informací, relativně vyšší pořizovací náklady a nedostatečná nabídka on-line státních služeb. Chybí koordinace při zavádění informačních systémů ve veřejné správě.

Doporučení:

- Umožnit všem uživatelům, aby veškerou svou komunikaci se státními orgány mohli vyřizovat pouze prostřednictvím internetu a emailu. Využívání elektronické komunikace se státem by stát měl motivovat benefity.
- Všechny dosud používané a nově pořizované informační systémy orgánů státní správy globálně koordinovat tak, aby spolu uměly bez problémů komunikovat a šly propojit.

Priorita č. 4 - Efektivně využívat tržně konformní podpůrné veřejné nástroje

V podnikové sféře se dále přirostřuje konkurenční boj, fenoménem poslední doby je však rovněž ostrý konkurenční boj mezi státy, které se snaží nad rámec kvalitního institucionálního prostředí stimulovat podnikání jak domácích, tak především zahraničních subjektů různými formami veřejných podpor.

Zvýšit intenzitu podpory podnikání malých a středních podniků (MSP); lépe využívat omezené finanční zdroje k jejich podpoře a změnit zaměření podpor podnikání

Zatímco podmínky (zejména finanční) pro zahraniční investory a velké podniky se během posledních let zlepšily, stále přetrvává problém přístupu MSP ke službám a problém dostupnosti kapitálu pro start-up společnosti. Podle studií OECD je jedním z hlavních problémů MSP jejich izolace. Česká republika zaostává v podpoře sdružování firem a univerzit za účelem řešení společných inovativních a rozvojových projektů. Právě **vytváření tvůrčího prostředí formou podpory klastrů** a podpory rozhraní pro spolupráci firem a univerzit je klíčové pro rozvoj inovativního podnikání.

Zatímco intenzita a velikost přímé podpory MSP bude vždy předmětem diskuse, podstatnějším problémem je přístup MSP ke kvalitním a cenově dostupným konzultačním a informačním službám. Česká republika **zaostává v zavádění nejlepších praktik řízení do firemní praxe**. Kritickým místem většího uplatnění MSP je stále jejich rozjezd, většinou nemají MSP problém financování v okamžiku určité kreditní historie.

Vzdělanost a kvalifikace zaměstnanců musí sledovat požadavky související s technologickým rozvojem a inovacemi tak, aby byla zajišťována konkurenceschopnost daného sektoru. Systém veřejné podpory by měl usnadnit přístup k novým formám vzdělávání podnikatelů a jejich zaměstnanců.

Doporučení:

- Přijmout dlouhodobý neměnný program podpory pro malé a střední podniky, nezávislý na realizovaných úsporách veřejných rozpočtů, s ohledem na efektivnost vynakládaných prostředků zvýšit maximálně objem dostupných prostředků, poskytovaných za nediskriminujících podmínek.
- Zaměřit podporu MSP zejména do oborů, v nichž jsou regiony i celá Česká republika konkurenceschopné. Vytipovat tyto klastry na regionální a nadregionální úrovni a dále je přímo i nepřímo stimulovat.
- Zlepšit přístup firem k cenově dostupným a vysoce kvalifikovaným konzultačním službám, a tím podpořit zavádění nejlepších principů řízení a rozvoje firem a podporovat kvalifikaci zaměstnanců.
- Vytvořit takové prostředí pro start-ups, které usnadní vznik nových technologicky orientovaných firem, zejména větším zapojením rizikového kapitálu.
- Pro soulad potřeb trhu práce se vzdělávací soustavou je potřeba podporovat investice do vzdělání. Individuální prvek by měl být obsažen v podobě školného (včetně systému garantovaných půjček na školné). Na úrovni podnikové by nástrojem měla být daňová sleva (odpočet) na investice do vzdělání.
- Objem prostředků poskytovaných státem na vědu a výzkum dynamicky neroste a jediné řešení může být tento objem zvýšit a současně ho spojit s jasně nastavenými kritérii efektivity.

Zvýšit exportní výkonnost ekonomiky prostřednictvím nástrojů proexportní politiky

Česká republika se řadí k zemím s vysokým podílem dovozu a vývozu na HDP, podíl MSP na exportu je však nižší, než je tomu obvyklé v zemích EU. Proexportní politika má za cíl **podporovat vývoz podniků** za srovnatelných podmínek jako u všech vyspělých zemí. Je třeba klást větší důraz na nepřímé formy podpory (Czechtrade) a u přímé podpory uvažovat s navyšováním objemů při exportu do „exotických“ zemí, kde je role státu nezastupitelná. V současné době probíhá proces rozšiřování obchodně-ekonomických zastoupení a zlepšení koordinace a řízení ekonomických služeb státu v zahraničí.

Doporučení:

- Jak EGAP, tak ČEB čelí tlakům konkurence komerčních

subjektů – je třeba zvýšit koordinaci a dostupnost provázaných proexportních služeb z jednoho místa.

- Zvýšit koordinaci propagace a prezentace v zahraničí, zvýšit efektivitu prosazování ekonomických zájmů ČR v zahraničí.

Priorita č. 5 - Příznivé legislativní prostředí a zlepšení vymahatelnosti práva

Legislativní prostředí a vymahatelnost práva jsou jedním z dlouho přetrvávajících problémů, kterým Česká republika čelí. V obecné rovině **justice nesplňuje dostatečně svou hlavní úlohu - zajistit občanům rychlou spravedlnost**. Druhou stranou mince problémů justice je legislativní prostředí. Soustavné novelizace právních předpisů, vznik neustále nových regulačních opatření a jejich nekoordinace také zvyšují transakční náklady společnosti. Z pohledu podnikatelů je stále ještě nedostatečně řešen vstup do podnikání a jeho nucený exit. Zápisy do obchodního rejstříku a insolvenční řízení trvají v porovnání s ostatními zeměmi v Evropě dlouho. Samostatným tématem je boj s korupcí. Ta ničí hodnotový systém ve společnosti, způsobuje neefektivitu v hospodářství a zvýhodňuje skupiny občanů před jinými.

Zlepšení vymahatelnosti práva

V současné době nelze v tuzemsku hovořit o efektivním a rychlém fungování soudů. Soudní procesy trvají dlouho a důvěra občanů ve fungování soudů je na nízké úrovni. Tento stav podryvá jeden z pilířů fungující demokratické společnosti – právo na rychlý a spravedlivý proces. Nedostatkem, který trápí naši justici není nedostatek soudců, ale **špatný management soudů**. Cestou ze stávající situace je vnitřní reorganizace soudnictví, která přenesou část práce soudce na odborný justiční personál. Soudci se musí stát více odpovědní za své výsledky.

Doporučení:

- Provést bezodkladně reorganizaci soudů, tak aby byla přenesena část práce soudce na soudní úředníky a posílit odpovědnosti soudců za své výsledky.

Začlenit analýzu dopadů nové legislativy do legislativního procesu

Regulace se ve vyspělých zemích stává jedním z důležitých faktorů ovlivňujících ekonomiku a její konkurenceschopnost. Přestože určitá míra regulace je nutná a žádoucí, je nutné si uvědomit, že každá regulace s sebou nese náklady, a to jak přímé finanční, tak požadavky na lidské zdroje a čas. Cílem České republiky není tvorba co největšího množství regulačních opatření, ale jejich kvalita, schopnost účinně řešit problémy, které řešit mají a přijatelnost ceny, kterou musí podnikatelské subjekty k jejímu splnění podstoupit. K jeho zajištění je vhodné při tvorbě nové legislativy institucionalizovat hodnocení dopadu nové legislativy (**Regulatory Impact Assessment - RIA**) do legislativního procesu. Začlenění RIA do legislativního procesu je plně v souladu s doporučeními OECD a EU a byl úspěšně implementován v mnoha evropských zemích.

Doporučení:

- Zavést transparentní proces hodnocení dopadu nové legislativy a zveřejňovat toto hodnocení.

Přijmout nový insolvenční zákon

Insolvenční řízení je dlouhodobým problémem. Dopady tohoto stavu se promítají na převážnou většinu podnikatelských subjektů, kteří nikdy nebudou účastníky insolvenčního řízení, ale kteří přesto v ceně dluhového financování nesou náklady za vyšší riziko věřitelů. Insolvenční řízení musí být koncipováno tak, že o způsobu řešení úpadku **rozhodují věřitelé** a rozhodnutí komerční povahy musí být dána, v situacích kdy je možné obojí řešení, do rukou trhu.

Doporučení:

- Přijmout zákon o úpadku, který posiluje roli věřitelů a zajišťuje větší fungování trhu během procesu úpadku.

Obchodní rejstřík a vstup do podnikání

Vstup do podnikání je komplikován mnohačetnou registrací v případě fyzických i právnických osob. Je tudíž nezbytné tyto registrace **sloučit na jeden úřad a pokud možno s použitím jediného formuláře**. V současné době je rychlost zavedení firmy v porovnání s ostatními zeměmi OECD podprůměrná. V České republice je podle Světové banky na zavedení firmy potřeba 40 dní a 10 procedur zatímco u vyspělých států je to otázka několika dní a polovičního počtu procedur. Systém zápisu do obchodního rejstříku je momentálně plně v rukou soudu, který musí přezkoumávat všechny listiny potřebné k zápisu. Tento systém je potřeba po vzoru ostatních států zcela změnit a to opuštěním věcného přezkumu a **zavedením principu registračního** se současným stanovením lhůty pro provedení zápisu.

Doporučení:

- Zavést registrační princip oproti principu věcného přezkumu při zápisu do obchodního rejstříku a urychlit proces zápisu do obchodního rejstříku.

- Zjednodušit proces vstupu do podnikání pro fyzické osoby; sloučit administrativní agendu finančních úřadů, živnostenských úřadů a úřadů sociálního zabezpečení.

Eliminace korupce

V ČR je korupce vnímána jako velký problém. Boj s korupcí se musí stát jednou z priorit vlády a musí být veden koncepčně a razantně. Stát se musí snažit **eliminovat rizikové procesy**, a to jak změnou procesů, tak i zákonnými úpravami, a dát co největší důraz na zodpovědnost úředníků za svou práci.

Doporučení:

- Přijmout novou právní úpravu střetu zájmů.

- Systematicky eliminovat korupční příležitosti a rizikové procesy ve veřejné správě, např. zaváděním prvků e-governmentu, odbouráváním nadbytečné regulace či nastavováním povinných limitů.

Země pod lupou

Britská ekonomika se může v průběhu prvního pololetí roku 2005 pochlubit charakteristikami, které ji staví do pozice výrazného evropského nadprůměru jak z pohledu momentálního či krátkodobého, tak i při dlouhodobém sledování. Onen nadprůměr lze pak aplikovat nejen na veličiny, jež je možné kvantifikovat, ale současně i na procesy, které se obvykle oceňují spíše subjektivně, pomocí ukazatelů důvěry a kvality podnikatelského a investorského prostředí.

VELKÁ BRITÁNIE

Základní ukazatele

Typ vlády/hlava státu:	konstituční monarchie / královna Alžběta II.
Velikost území (podíl v EU)	224 820 km ² (5,65 %)
Počet obyvatel (podíl v EU)	59 673 100 (13,06 %)
Věková struktura obyvatel	0-14 let: 18,3 %, 15-64 let: 65,8 %, nad 65 let: 15,9 %
Národnostní struktura	Angličané: 81,5 %, Skotové 9,6 %, Irové 2,4 %
HDP celkem / podíl v EU	1709,75 mld. EUR (16,65%)
HDP per capita k průměru EU v paritě kupní síly	118,4%
Sektorová struktura HDP	zemědělství: 1,0%, průmysl a stavebnictví: 25,4%, služby: 73,6%
Průměrná inflace	1,3%
Průměrná nezaměstnanost	4,6%
Růst HDP	3,1%
Saldo státního rozpočtu	-3,2% HDP
Veřejný dluh	41,6% HDP
počet NUTS2, nejbohatší a nejchudší NUTS2 (dle HDP per capita v PPS vůči EU)	37 NUTS2, Vnitřní Londýn: 315,4%, Hampshire and Isle of Wight: 72,6%

pozn.: ekonomické ukazatele v roce 2004, zdroj: EU, CIA

Komentář

Přestože se v případě Británie jedná o ekonomiku ve srovnání s rozšířenou Evropskou unií (EU-25) výrazně **bohatou**, jejíž HDP na obyvatele se v roce 2004 pohyboval na úrovni 118,4 % průměru EU (a přibližně 110 % průměru euro-zóny), jedná se současně i o **ekonomiku dynamicky se vyvíjející** a rostoucí.

Velká Británie patří již více než dvě staletí k vůdčím světovým ekonomikám, relativně pružně reflektujícím projevy hospodářského pokroku. Pro britskou ekonomiku byl dlouhá léta typický **zpracovatelský průmysl**, bez ohledu na to, že země nedisponuje dostatkem surovinových zásob potřebných pro průmyslové zpracování. Velká Británie je současně po dlouhou dobu typická i relativně malým rozsahem jinak velmi intenzivního a produktivního zemědělství. Britský hospodářský rozvoj je tak založen zejména na vývozu zboží zpracovatelského průmyslu, v posledních deseti letech pak i služeb, a na dovozu surovin a potravin. Zpracovatelský průmysl v uplynulém přibližně dvacetiletí prošel velmi výraznými strukturálními změnami a **modernizací**. Nyní se může opírat o rozvinuté strojírenství, vybavení elektráren, dopravní techniku, restrukturalizovaný loďařský průmysl, elektrotechnické a komunikační zařízení a chemický průmysl.

Britská ekonomická síla je především koncentrována do **silných městských aglomerací**, ve kterých žije více než jedna třetina populace. Nejsilnější a nejbohatší z nich – Londýn

– je současně i nejbohatším regionem v celé EU. I ostatní britské regiony, jež byly schopny provést odvážné restrukturalizační kroky, se dostaly výrazně nad průměr EU.

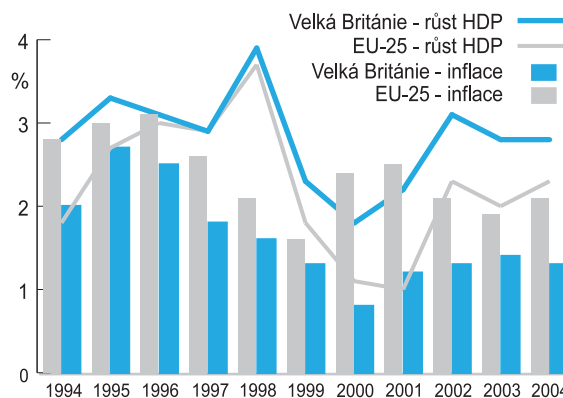

Specifikem Británie v porovnání se zeměmi kontinentální Evropy je struktura a teritoriální **orientace otevřenosti britské ekonomiky**. Až do počátku 70. let byly nejvýznamnějším britským obchodním partnerem Spojené státy. Od poloviny 70. let se orientace britského zahraničního obchodu zaměřuje více na země Evropského společenství; nicméně i nyní, po posledním rozšíření EU v květnu 2004, činí podíl EU na britském zahraničním obchodu jen něco málo přes 50 %. Nejvýznamnějším obchodním partnerem je v současnosti Německo, následované Francií a Nizozemskem. Relativně vysoký podíl stále zaujímají **země Commonwealthu**.

Růst britské ekonomiky dosáhl ve čtvrtém čtvrtletí 2004 meziročně 3,0 % a třiprocenním a vyšším tempem rostla britská ekonomika i v předcházejících třech čtvrtletích. Dalším pozitivním rysem britského ekonomického vývoje je i **nízká míra inflace**. Za poslední rok byla britská inflace v meziročním vyjádření vždy nižší než 2,0 %. Britská ekonomika se pak může pochlubit i další příznivou charakteristikou; je nejen bohatá, rostoucí a nízkoinflační, ale je i ekonomikou s výrazně **nižší mírou nezaměstnanosti**, než činí průměr EU. Británie současně patří mezi ty ekonomiky EU, jejichž veřejný dluh v poměru k HDP je relativně nízký, ale jejichž běžný rozpočtový schodek velmi těsně zápolí s nepřekročením hranice 3% HDP.

Role Británie v předivu institucí EU zcela jistě na první pohled **neodpovídá roli s ní srovnatelných zemí** – Německa či Francie. Na straně druhé je specifická pozice Británie charakteristická velmi úspěšným pragmatickým přístupem, projevujícím se například ve velmi vysoké výtěžnosti britských subjektů při jejich čerpání z fondů EU. Řada specifických úprav i velmi důležitých dokumentů EU je rovněž vyvolána zvláštní poptávkou ze strany Británie. Známa je zejména britská **zdrženlivost v oblasti měnové a sociální integrace**.

Vývoj inflace a růstu HDP

Zdroj: Eurostat

Statistické okénko

Statistické okénko v tabulkové formě zobrazuje důležité makroekonomické a finanční ukazatele zemí nově přistoupivších do Evropské unie se zřetelem na kritéria definovaná v Maastrichtské smlouvě: meziměsíční, meziroční a průměrnou inflaci, indikátory deficitu schodku státního rozpočtu a státního dluhu vyjádřených v poměru k HDP a volatilitu devizových kurzů národních měn k euro. Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele pro celou EU.

Cenový vývoj

	Meziměsíční inflace v %			Meziroční inflace v %			Průměrná meziroční inflace v %		
	III-05	IV-05	V-05	III-05	IV-05	V-05	III-05	IV-05	V-05
EU	0,6	0,4	0,2	2,1	2,1	1,9	2,2	2,2	2,2
EU - minimum	-	-	-	-	-	-	0,7	0,8	0,8
ČR	-0,1	0,3	0,1	1,2	1,4	0,9	2,4	2,3	2,2
Estonsko	0,6	0,5	0,2	4,8	4,7	2,9	4,0	4,3	4,2
Kypr	0,9	1,1	0,2	2,4	2,8	2,0	2,3	2,5	2,6
Litva	0,6	0,3	0,2	3,3	3,2	1,9	2,2	2,5	2,6
Lotyšsko	0,6	1,1	0,8	6,6	7,1	6,5	6,8	7,0	7,0
Maďarsko	0,5	0,7	0,6	3,3	3,8	3,5	6,0	5,7	5,3
Malta	0,5	3,6	0,6	2,6	2,0	2,4	2,7	2,6	2,5
Polsko	0,1	0,4	0,3	3,4	3,1	2,2	4,0	4,1	4,0
Slovensko	-0,1	0,2	0,1	2,3	2,5	2,3	6,0	5,6	5,1
Slovinsko	1,0	0,1	0,3	3,3	2,7	2,1	3,4	3,4	3,2

Pozn.: založeno na bázi harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP); průměrná meziroční inflace je dvanáctiměsíční klouzavý průměr meziroční změny harmonizovaného indexu spotřebitelských cen; EU – minimum je průměr průměrné inflace ve třech členských státech EU s její nejnižší hodnotou. Zdroj: Eurostat

Fiskální vývoj

	Deficit veřejných rozpočtů k HDP v %			Veřejný dluh k HDP v %		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
EU-25	-2,2	-2,8	-2,6	62,7	64,3	63,8
ČR	-6,8	-11,7	-3,0	30,7	38,3	37,4
Estonsko	1,4	3,1	1,8	5,3	5,3	4,9
Kypr	-4,5	-6,3	-4,2	65,2	69,8	71,9
Litva	-1,5	-1,9	-2,5	22,4	21,4	19,7
Lotyšsko	-2,7	-1,5	-0,8	14,1	14,4	14,4
Maďarsko	-8,5	-6,2	-4,5	55,5	56,9	57,6
Malta	-5,9	-10,5	-5,2	62,7	71,8	75,0
Polsko	-3,6	-4,5	-4,8	41,2	45,4	43,6
Slovensko	-5,7	-3,7	-3,3	43,3	42,6	43,6
Slovinsko	-2,4	-2,0	-1,9	29,5	29,4	29,4

Pozn.: na základě standardu ESA 95; zdroj: Eurostat

Volatilita devizových kurzů národních měn k euro

	Za posledních 24 měsíců			Za posledních 12 měsíců		
	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %
Česká koruna	31,51	+7,4	-5,4	30,73	+4,8	-3,6
Estonská koruna	15,65	+0,0	+0,0	15,65	+0,0	+0,0
Kyperská libra	0,582	+1,5	-0,9	0,579	+1,0	-0,9
Litevský litas	3,453	+0,0	-0,0	3,453	+0,0	-0,0
Lotyšský lat	0,668	+6,9	-4,3	0,683	+4,6	-2,2
Maďarský forint	252,7	+4,6	-7,8	247,4	+2,4	-3,0
Maltská lira	0,429	+1,1	-1,4	0,430	+1,2	-1,1
Polský zlotý	4,416	+13,9	-10,5	4,209	+8,6	-7,1
Slovenská koruna	40,04	+6,6	-5,5	39,19	+4,4	-2,6
Slovinský tolar	238,3	+1,9	-0,7	239,8	+0,1	-0,1

Pozn.: průměrný kurz je prostý aritmetický kurz měny daného státu k euro v uvedeném období, odchylka maximum je procentní odchylka maximálního kurzu v daném období od průměru, odchylka minimum je procentní odchylka minimálního kurzu od průměru, zdroj: ECB. Referenční období končí k 30.6.2005.

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

